

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/172/2001

OPINIE O DZIAŁANIACH WOJENNYCH W AFGANISTANIE I LISTACH ZAWIERAJĄCYCH RZEKOME BAKTERIE WĄGLIKA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2001

W Afganistanie trwa operacja militarna skierowana przeciw terrorystom. W listopadowym sondażu¹ zapytaliśmy badanych, czy popierają tę akcję czy też nie. Prosiłiśmy ich również o opinie na temat rozsyłania przez „żartownisiów” przesylek zawierających substancje imitujące niebezpieczne dla życia i zdrowia adresata bakterie wąglika.

REAKCJE POLAKÓW NA BOMBARDOWANIE AFGANISTANU

Poparcie dla działań antyterrorystycznych w Afganistanie utrzymuje się na dotychczasowym poziomie. Amerykańsko-brytyjski atak popiera prawie dwie trzecie polskiego społeczeństwa (64%). Przeciwnicy bombardowań stanowią jedną czwartą ogółu badanych.

Tabela 1

W niedzielę 7 października Amerykanie i Anglicy rozpoczęli działania wojenne przeciw terrorystom w Afganistanie. Czy popiera Pan(i) te działania czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	X 2001		XI 2001	
	w procentach			
Zdecydowanie tak	36	63	34	64
Raczej tak	27		30	
Raczej nie	15	29	16	26
Zdecydowanie nie	14		10	
Trudno powiedzieć	8		11	

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (138) przeprowadzono w dniach 9-12 listopada 2001 roku na liczącej 968 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Na zróżnicowanie opinii w sprawie poparcia działań wojskowych w Afganistanie dość wyraźnie wpływa płeć ankietowanych.

Tabela 2

W niedzielę 7 października Amerykanie i Anglicy rozpoczęli działania wojenne przeciw terrorystom w Afganistanie. Czy popiera Pan(i) te działania czy też nie?	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	w procentach					
Zdecydowanie tak	34	64	27	56	41	72
Raczej tak	30		29		31	
Raczej nie	16	26	19	31	12	19
Zdecydowanie nie	10		12		7	
Trudno powiedzieć	11		13		10	

W sposób zdecydowany popiera atak ponad dwie piąte mężczyzn (41%) i nieco ponad jedna czwarta kobiet (27%). Do przeciwników bombardowań należy co piąty mężczyzna i niemal co trzecia kobieta.

Od września wyraźnie maleje poparcie dla polskiego uczestnictwa w akcji NATO. Bezpośrednio po ataku terrorystycznym na Nowy Jork i Waszyngton 77% respondentów uważało, że Polska powinna przyłączyć się do działań zbrojnych, które podejmie NATO². W październiku pogląd ten podzielało trzy piąte badanych (60%), natomiast w listopadzie odsetek popierających polskie uczestnictwo w akcji NATO jeszcze się zmniejszył (54%). Jedna trzecia ankietowanych jest przeciwna udziałowi Polaków w operacji w Afganistanie.

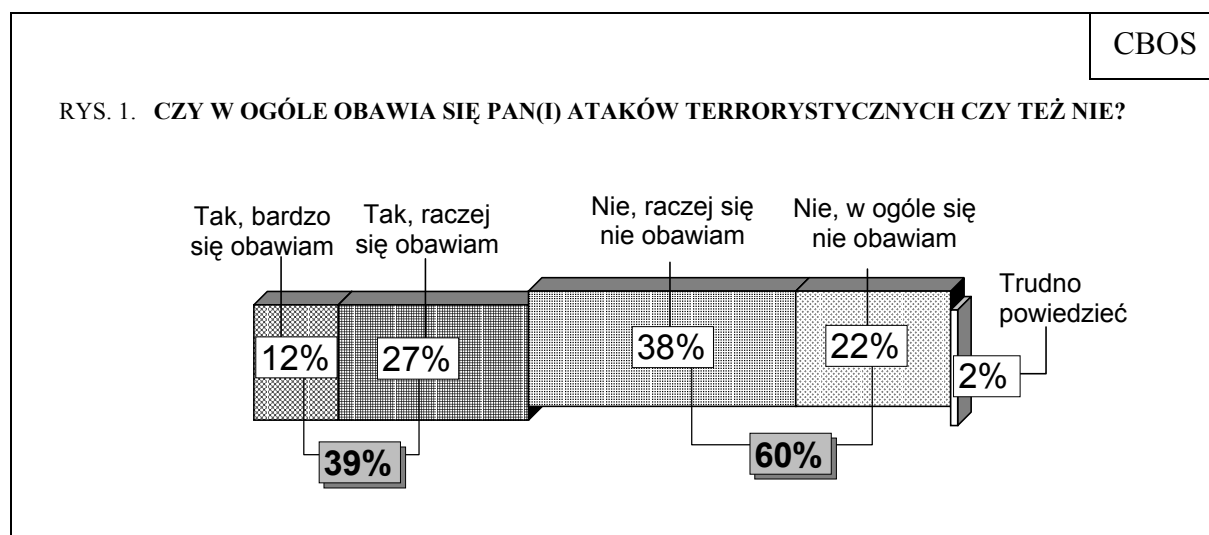
Tabela 3

	Jeśli NATO podejmie działania zbrojne w odpowiedzi na ataki terrorystyczne w USA, czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna wypełnić sojuszniczy obowiązek i przyłączyć się do takich działań?	Jeżeli NATO jako sojusz wojskowy podejmie działania zbrojne wspólnie z Ameryką, to czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyłączyć się do tych działań czy też nie?	
	IX 2001	X 2001	XI 2001
	w procentach		
Raczej tak	77	60	54
Raczej nie	12	29	33
Trudno powiedzieć	11	11	14

² Trzeba jednak pamiętać, że we wrześniu, kiedy zadawaliśmy nieco inaczej sformułowane pytanie, nie było jeszcze wiadomo, jakie działania podejmą Amerykanie.

POCZUCIE ZAGROŻENIA TERRORYZMEM

Mimo że nasz kraj nie był obiektem bezpośrednich zamachów terrorystycznych, niemal dwie piąte Polaków (39%) obawia się takich ataków, w tym 12% wyraża obawy w sposób zdecydowany. Pozostali badani nie czują się zagrożeni terroryzmem.

Wprawdzie w całej badanej próbie przeważają ci, którzy nie obawiają się ataków terrorystycznych, jednak proporcje te ulegają zmianie wśród osób po 65 roku życia i gorzej wykształconych (por. tabele aneksowe).

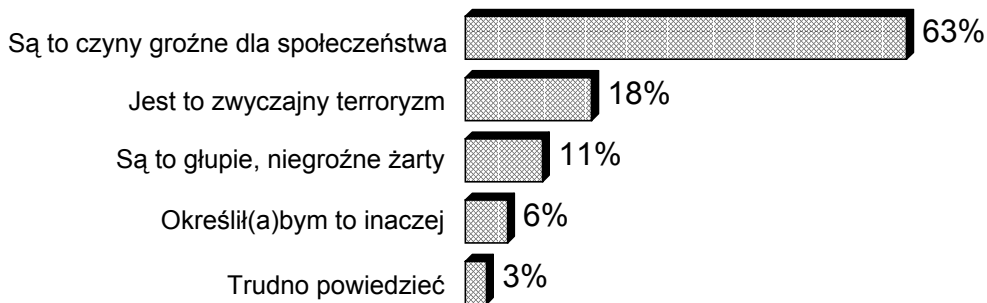
OPINIE O LISTACH ZAWIERAJĄCYCH RZEKOME BAKTERIE WĄGLIKA

W cieniu doniesień z Afganistanu pozostają informacje o przesyłkach zawierających rzekome lub rzeczywiste bakterie wąglika.

Zapytaliśmy ankietowanych o opinie na temat wysyłania przesyłek zawierających substancje przypominające groźne zarazki. Niemal dwie trzecie (63%) sądzi, że takie czyny są groźne dla społeczeństwa, niemal jedna piąta (18%) określa je jako zwyczajny terroryzm. Co dziewiąty badany (11%) uważa, że są to głupie, niegroźne żarty. Wśród osób, które inaczej nazwałyby takie nieodpowiedzialne czyny, najczęstsze były określenia: głupota, bezmyślność, chuligaństwo, groźne żarty.

CBOS

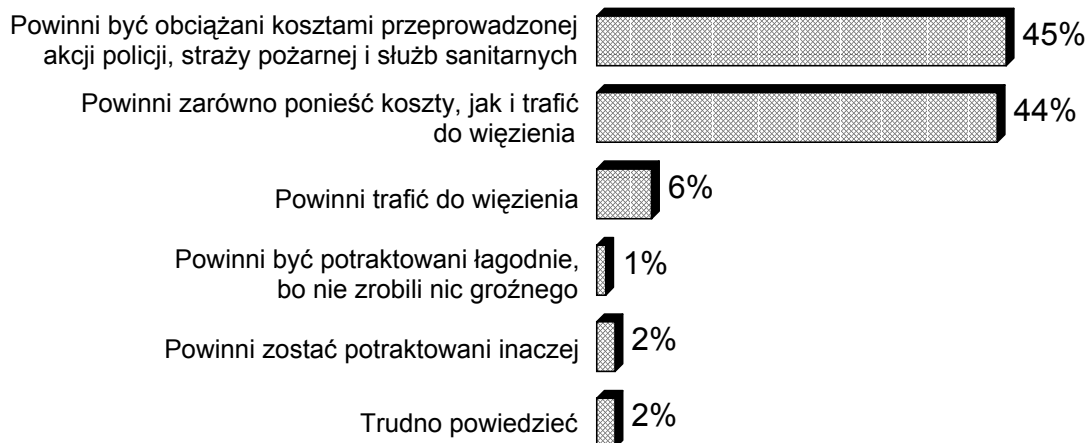
RYS. 2. JAK NAZWAŁ(A)BY PAN(I) TAKIE NIEODPOWIEDZIALNE CZYNY, JAK FAŁSZYWE ALARMY O ŁADUNKACH WYBUCHOWYCH I WYSYŁANIE LISTÓW Z SUBSTANCJAMI IMITUJĄCYMI ZARAZKI WĄGLIKA?

O tym, że autorzy takich „dowcipów” powinni być przede wszystkim obciążani kosztami przeprowadzonej akcji policji, straży pożarnej i służb sanitarnych, przekonanych jest 45% ankietowanych. Niemal taki sam odsetek (44%) sądzi, że sprawcy fałszywych alarmów powinni nie tylko ponieść koszt przeprowadzonej akcji, ale także trafić do więzienia.

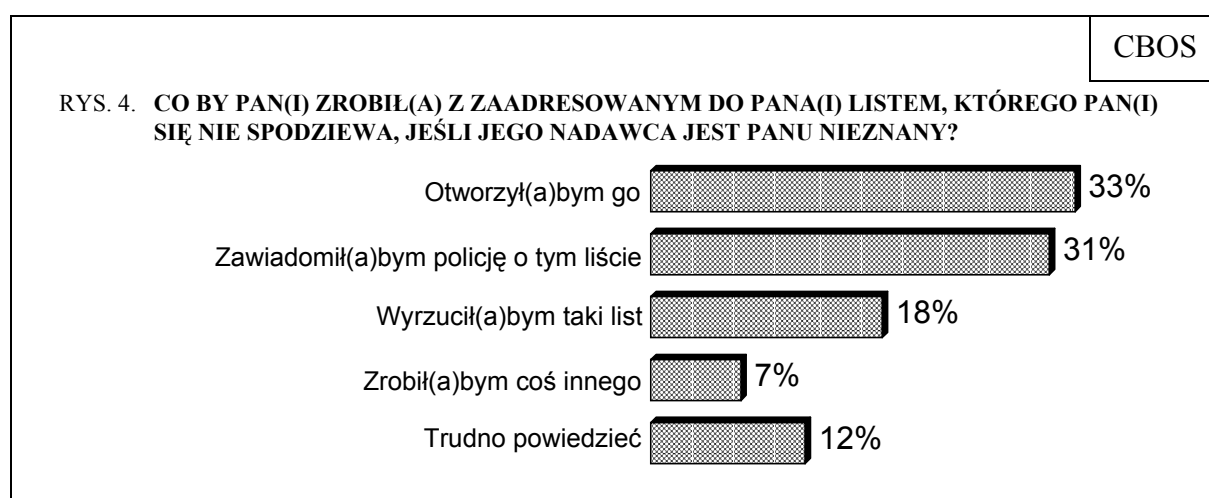
CBOS

RYS. 3. JAK, PANA(I) ZDANIEM, POWINNI BYĆ TRAKTOWANI AUTORZY FAŁSZYWYCH ALARMÓW O PODŁOŻENIU BOMBY I NADAWCY LISTÓW ZAWIERAJĄCYCH RZEKOME ZARAZKI GROŹNYCH CHOROÓB?

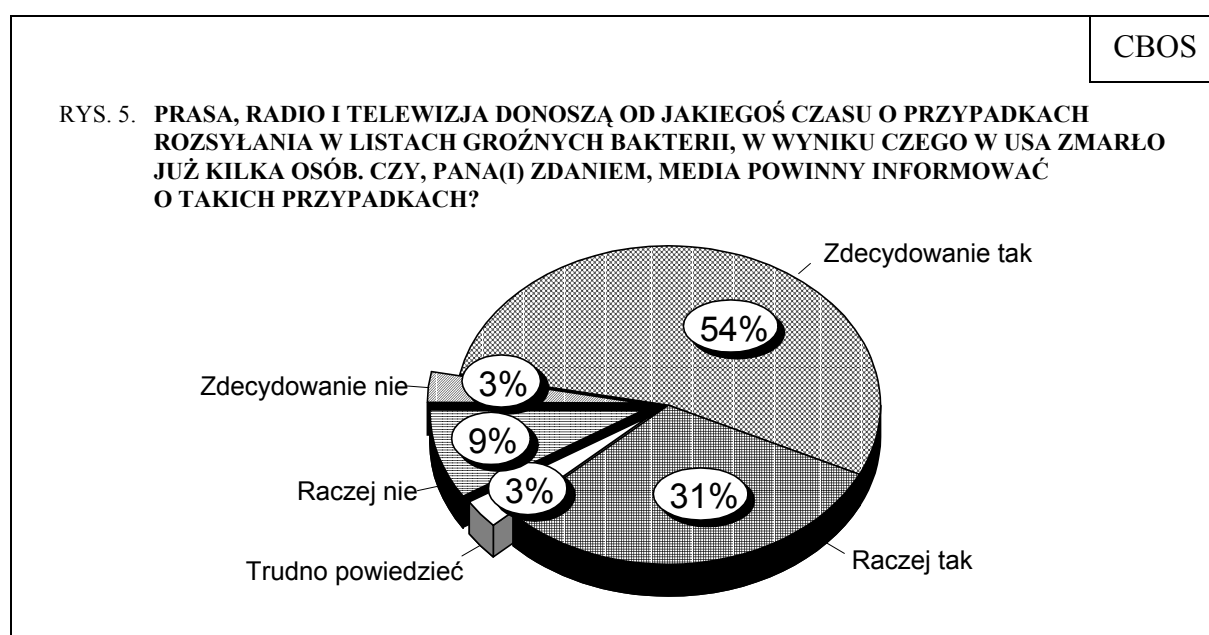

Warto dodać, że w połowie listopada posłowie PiS zgłosili projekt nowelizacji kodeksu karnego zakładający „karę od 3 miesięcy do 5 lat pozbawienia wolności za wywołanie obawy zagrożenia życia, zdrowia lub mienia, np. przez wysłanie listu z imitacją bakterii węgliką”.

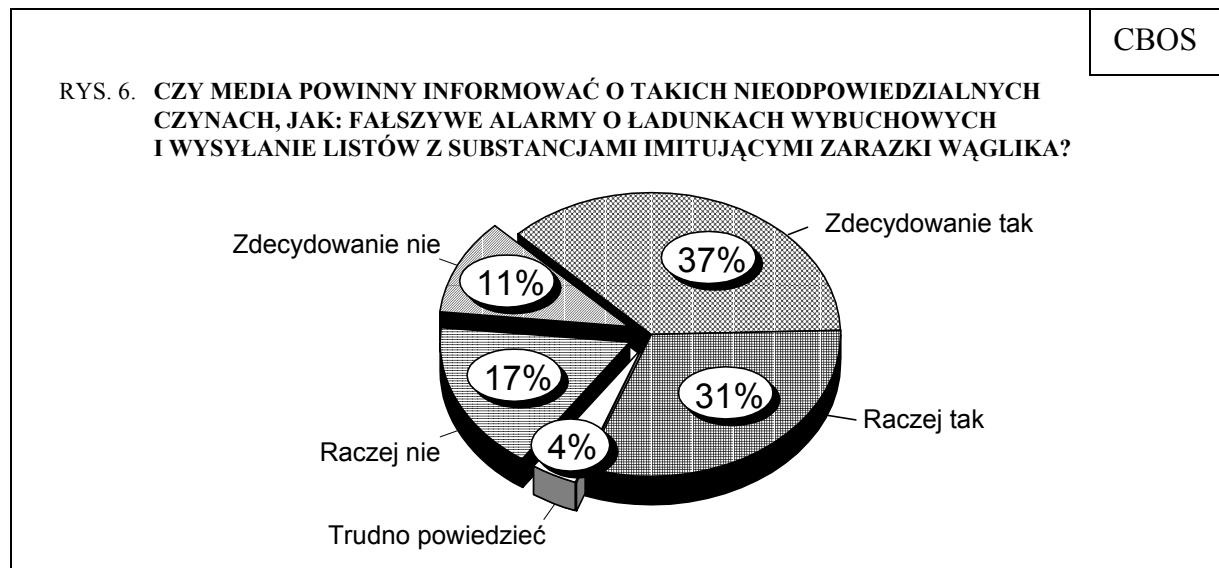
Jak Polacy potraktowaliby podejrzaną przesyłkę, jeśli znalazłaby się ona w ich skrzynkach na listy? Co trzeci respondent (33%) deklaruje, że nie obawia się zaadresowanej do niego przesyłki niewiadomego pochodzenia i po prostu by ją otworzył. Prawie taki sam odsetek badanych (31%) zawiadomiłby policję, a niemal jedna piąta (18%) wyrzuciłaby taki list. Ci, którzy odpowiedzieli, że zrobiliby coś innego, najczęściej twierdzili, że zniszcziliby list, np. spaliliby go lub zakopali, bądź zwrócili listonoszowi, odnieśli na pocztę.

Większość ankietowanych (85%) jest zdania, że media powinny informować opinię publiczną o **rzeczywistych** przypadkach rozsyłania groźnych zarasków.

Ponad dwie trzecie badanych (68%) uważa, że opinia publiczna powinna być również informowana o przypadkach **falszywych** alarmów bombowych i przesyłkach zawierających substancje imitujące bakterie węglik. Ponad jedna czwarta ankietowanych (28%) jest odmiennego zdania - sądzi, że o przypadkach wywołujących strach wśród adresatów, ale niepowodujących faktycznego zagrożenia życia i zdrowia, nie powinno się informować opinii publicznej. Można przyjąć, iż osoby te uważają, że takie informacje mogą skłaniać innych „żartownisiów” do podobnych działań.

Opracowała
Anna GRUDNIEWICZ

A N E K S

Tabela 1. W niedzielę 7 października Amerykanie i Anglicy rozpoczęli działania wojenne przeciw terrorystom w Afganistanie. Czy popiera Pan(i) te działania czy też nie? (%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	34	30	16	10	11	968
Płeć						
Mężczyźni	41	31	12	7	10	462
Kobiety	27	29	19	12	13	506
Wiek						
18-24 lat	34	35	13	13	5	150
25-34	33	29	20	8	9	175
35-44	35	31	15	8	10	183
45-54	36	26	15	10	12	204
55-64	33	32	10	7	18	96
65 lat i więcej	30	27	17	11	16	161
Miejsce zamieszkania						
Wies	27	28	19	10	17	356
Miasto do 20 tys.	36	32	16	6	10	101
20-100 tys.	38	29	15	10	8	205
101-500 tys.	41	30	10	8	10	182
501 tys. i więcej mieszk.	34	34	15	11	5	125
Wykształcenie						
Podstawowe	30	29	16	11	14	290
Zasadnicze zawodowe	36	29	16	7	12	277
Średnie	35	30	13	11	10	309
Wyższe	34	31	21	8	5	92
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	36	35	16	10	2	59
Prac. umysł. niż. szczebla	35	34	14	9	8	90
Pracownicy fiz.- umysł.	37	27	22	9	6	78
Robotnicy wykwalifikowani	51	26	6	9	8	87
Robotnicy niewykwalifik.	27	38	18	7	10	35
Rolnicy	17	27	27	8	21	65
Pracujący na własny rach.	44	28	6	7	15	26
Bierni zawodowo						
Renciści	27	29	18	10	16	117
Emeryci	32	28	11	12	17	182
Uczniowie i studenci	31	35	19	8	7	80
Bezrobotni	31	33	15	13	8	103
Gospodynie domowe i inni	46	17	19	5	13	45
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	33	32	18	8	9	159
społec. właścicieli	35	28	12	15	11	76
prywatnych i państwa	48	32	11	7	3	164
sekt. przyw. poza rolnict.	18	29	25	7	20	69
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	25	31	20	12	12	124
276-399	38	29	10	11	11	84
400-549	36	30	13	9	12	201
550-799	34	29	23	4	10	134
Powżej 799 zł	40	31	14	9	6	176
Ocena własnych war. mater.						
Złe	33	27	16	12	12	334
Średnie	31	32	15	8	14	452
Dobre	42	31	16	8	3	182
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	17	37	20	12	14	70
Raz w tygodniu	32	31	14	10	14	476
1-2 razy w miesiącu	34	30	15	11	10	162
Kilka razy w roku	40	27	17	8	8	178
W ogóle nie uczestniczy	48	18	21	8	6	79
Poglądy polityczne						
Lewica	41	28	14	10	7	328
Centrum	34	31	17	8	10	248
Prawica	33	30	14	15	8	157
Trudno powiedzieć	23	30	17	9	22	234

Tabela 2. Jeżeli NATO jako sojusz wojskowy podejmie działania zbrojne wspólnie z Ameryką, to czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyłączyć się do tych działań czy też nie?

(%)

	Raczej tak	Raczej nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	54	33	13	968
Płeć				
Mężczyźni	66	27	8	462
Kobiety	43	38	19	506
Wiek				
18-24 lat	59	29	12	150
25-34	54	38	8	175
35-44	55	31	14	183
45-54	55	35	11	204
55-64	53	27	20	96
65 lat i więcej	47	33	20	161
Miejsce zamieszkania				
Wies	43	36	20	356
Miasto do 20 tys.	58	28	14	101
20-100 tys.	53	35	12	205
101-500 tys.	66	25	9	182
501 tys. i więcej mieszk.	64	33	4	125
Wykształcenie				
Podstawowe	46	36	18	290
Zasadnicze zawodowe	53	34	14	277
Średnie	59	30	12	309
Wyższe	66	29	6	92
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	67	28	5	59
Prac.umysł.niz.szczegół.	64	26	10	90
Pracownicy fiz.-umysł.	49	41	10	78
Robotnicy wykwalifikowani	66	23	11	87
Robotnicy niewykwalifik.	52	41	6	35
Rolnicy	40	47	13	65
Pracujący na własny rach.	60	32	8	26
Bierni zawodowo				
Renciści	45	36	19	117
Emeryci	50	29	21	182
Uczniowie i studenci	61	28	11	80
Bezrobotni	54	34	12	103
Gospodynie domowe i inni	42	44	14	45
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	56	35	9	159
społce właścicieli	61	26	13	76
prywatnych i państwa	66	26	8	164
sekt. pryw. poza rolnict.	40	46	14	69
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	46	42	12	124
276-399	47	38	15	84
400-549	54	32	14	201
550-799	57	30	13	134
Powyżej 799 zł	64	29	7	176
Ocena własnych war. mater.				
Złe	48	41	11	334
Średnie	52	32	16	452
Dobre	69	20	11	182
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	41	43	16	70
Raz w tygodniu	53	29	17	476
1-2 razy w miesiącu	51	40	8	162
Kilka razy w roku	59	31	9	178
W ogóle nie uczestniczy	62	31	7	79
Poglądy polityczne				
Lewica	61	31	8	328
Centrum	57	31	11	248
Prawica	62	30	8	157
Trudno powiedzieć	34	39	27	234

Tabela 3. Czy w ogóle obawia się Pan(i) ataków terrorystycznych czy też nie?
1 - Tak, bardzo się obawiam; 2 - Tak, raczej się obawiam; 3 - Nie, raczej się nie obawiam; 4 - Nie, w ogóle się nie obawiam (%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	12	27	38	22	2	967
Płeć						
Mężczyźni	4	21	44	29	2	461
Kobiety	19	33	32	15	2	506
Wiek						
18-24 lat	8	23	40	28	0	150
25-34	6	28	39	26	1	173
35-44	9	26	46	18	0	183
45-54	12	26	36	23	3	204
55-64	14	30	31	22	3	96
65 lat i więcej	22	30	32	13	3	161
Miejsce zamieszkania						
Wies	10	30	39	19	3	356
Miasto do 20 tys.	13	22	46	18	1	101
20-100 tys.	9	27	43	20	1	203
101-500 tys.	14	24	36	24	2	182
501 tys. i więcej mieszk.	17	29	24	30	0	125
Wykształcenie						
Podstawowe	17	32	33	14	3	290
Zasadnicze zawodowe	8	26	45	21	1	276
Średnie	12	26	37	25	1	309
Wyzsze	5	21	37	37	1	92
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	6	19	40	35	0	59
Prac. umysł. niż. szczebla	7	32	39	21	1	90
Pracownicy fiz.-umysł.	13	22	41	19	6	78
Robotnicy wykwalifikowani	6	20	48	26	0	86
Robotnicy niewykwalifik.	6	34	47	13	0	35
Rolnicy	12	31	46	10	2	65
Pracujący na własny rach.	4	17	56	23	0	26
Bierni zawodowo						
Rencisci	14	37	27	18	4	117
Emeryci	20	26	34	17	3	182
Uczniowie i studenci	10	18	35	37	0	80
Bezrobotni	12	27	39	22	0	103
Gospodynie domowe i inni	4	45	26	24	1	45
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	8	26	39	25	2	159
społce właścicieli	7	27	44	21	1	76
prywatnych i państwa	8	21	46	24	1	163
sekt. przyw. poza rolnict.	12	30	47	9	2	69
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	9	37	35	18	1	124
276-399	9	30	44	14	3	84
400-549	12	29	43	14	2	201
550-799	15	23	34	26	1	134
Powyżej 799 zł	15	25	30	29	1	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	14	28	37	19	2	334
Średnie	10	29	38	21	2	451
Dobre	10	22	40	28	0	182
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	12	33	38	16	1	70
Raz w tygodniu	12	28	39	19	2	476
1-2 razy w miesiącu	15	30	32	20	3	162
Kilka razy w roku	8	21	40	30	1	177
W ogóle nie uczestniczy	9	26	37	29	0	79
Poglądy polityczne						
Lewica	11	25	37	25	1	328
Centrum	9	29	40	22	0	247
Prawica	10	28	38	24	1	157
Trudno powiedzieć	16	27	37	15	5	234

Tabela 4. Jak, Pana(i) zdaniem, powinni być traktowani autorzy **falszywych alarmów** o podłożeniu bomby i nadawcy listów zawierających **rzekome zarazki** groźnych chorób? 1 - Powinni być obciążani kosztami przeprowadzonej akcji policji, straży pożarnej i służb sanitarnych; 2 - Powinni trafić do więzienia; 3 - Powinni zarówno ponieść koszty, jak i trafić do więzienia; 4 - Powinni być potraktowani łagodnie, bo nie zrobili nic groźnego; 5 - Powinni zostać potraktowani inaczej (%)

	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	45	6	44	1	2	2	967
Płeć							
Mężczyźni	45	6	45	1	3	1	461
Kobiety	44	7	43	1	2	3	506
Wiek							
18-24 lat	51	4	40	1	2	1	150
25-34	43	6	45	0	4	2	173
35-44	47	6	44	1	1	1	183
45-54	44	5	48	1	1	0	204
55-64	47	5	43	0	1	4	96
65 lat i więcej	36	13	42	0	3	6	161
Miejsce zamieszkania							
Wieś	44	9	41	1	2	4	356
Miasto do 20 tys.	51	7	37	0	2	2	101
20-100 tys.	37	4	54	1	2	0	203
101-500 tys.	51	3	44	1	0	0	182
501 tys. i więcej mieszk.	45	7	44	0	4	0	125
Wykształcenie							
Podstawowe	42	10	40	1	3	5	290
Zasadnicze zawodowe	42	7	49	1	1	1	276
Średnie	49	4	43	1	2	1	309
Wysze	47	1	48	1	3	1	92
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	48	2	41	2	6	1	59
Prac. umysł. niż. szczebla	53	1	41	1	2	1	90
Pracownicy fiz.-umysł.	47	3	47	2	1	0	78
Robotnicy wykwalifikowani	49	6	40	0	0	5	86
Robotnicy niewykwalifik.	45	8	43	4	0	0	35
Rolnicy	49	10	37	0	2	2	65
Pracujący na własny rach.	33	0	65	0	0	2	26
Bierni zawodowo							
Renciści	36	5	53	1	1	4	117
Emeryci	42	11	41	0	2	4	182
Uczniowie i studenci	52	6	38	0	4	0	80
Bezrobotni	38	7	50	2	3	0	103
Gospodynie domowe i inni	43	9	45	1	1	0	45
Pracuje w:							
inst. państw. publicznej	48	4	45	2	0	0	159
społec. właścicieli	42	6	43	0	3	5	76
prywatnych i państwa	51	2	42	1	3	1	163
sekt. przyw. poza rolnict.	48	10	39	0	2	2	69
prywatnym gosp. rolnym							
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	45	7	45	2	0	1	124
276-399	35	4	59	0	0	3	84
400-549	42	10	44	1	2	2	201
550-799	49	6	41	1	3	1	134
Powyżej 799 zł	46	5	45	0	4	1	175
Ocena własnych war. mater.							
Złe	38	7	51	2	1	1	334
Średnie	49	6	39	1	2	3	451
Dobre	45	6	44	0	3	2	182
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	46	13	34	1	0	7	70
Raz w tygodniu	43	4	49	0	2	2	476
1-2 razy w miesiącu	46	11	39	0	4	1	162
Kilka razy w roku	48	4	43	2	3	1	177
W ogóle nie uczestniczy	44	9	39	3	2	3	79
Poglądy polityczne							
Lewica	44	4	48	1	2	1	328
Centrum	48	6	42	0	2	2	247
Prawica	44	5	47	0	1	5	157
Trudno powiedzieć	42	10	39	1	3		234